

Historici VHÚ Praha v Itálii zahájili hned několik výstav, zazněly zde i jejich referáty věnované 80. výročí konce 2. světové války

22.4.2025 - | Vojenský historický ústav Praha

Dne 14. dubna byla ve Státním archivu v Bari slavnostně zahájena výstava L'anabasi italiana (Italská anabáze) věnovaná problematice československých speciálních operací vedených z Itálie v letech 1944-1945. Autorem výstavy je Mgr. Zdeněk Špitálník. Vernisáže se zúčastnil velvyslanec České republiky v Itálii Jan Kohout a honorární konzul České republiky v Apulii Riccardo di Matteo.

Během následného semináře pak zaznělo i šest odborných referátů, které přednesla šestice historiků Vojenského historického ústavu Praha. Skupinu přednášek uvedl **PhDr. Jiří Plachý, Ph.D.**, který následný cyklus vhodně zarámoval do vojenskopolitických a diplomatických souvislostí. Hovořil zejména o vztahu československé exilové vlády v Londýně s „novou“ Itálií, či o netypických zpravodajských operacích organizovaných v Bari. **Mgr. Zdeněk Špitálník** se pak ve svém referátu zaměřil na výsadky československých parašutistů organizované zpravidla ve spolupráci s britskou SOE, které byly v pokročilé fázi války ze strategických důvodů vedeny ze Středomoří, především z Itálie. Následoval příspěvek **Mgr. Tomáše Jakla**, ve kterém historik pojednal o Vládním vojsku Protektorátu Čechy a Morava, které vzniklo již v létě 1939 a s nímž český odboj počítal pro připravované protiněmecké povstání. Naprostá většina této jen slabě vyzbrojené formace, konkrétně jedenáct ze dvanácti existujících praporů, Němci v polovině roku 1944 odsunuli z protektorátu právě do severní Itálie, kde tito vojáci měli střežit železnice. Již během prvních měsíců italského pobytu dezerte českých vojáků k místním partyzánům dosáhly takového rozsahu, že na počátku října 1944 Němci nespolehlivé Vládní vojsko odzbrojili a nasadili jako pracovní jednotky budující polní opevnění na řece Pád.

Navázal **PaedDr. Jindřich Marek**, který pojednal o českých vojácích, kteří z odsunutého Vládního vojska dezertovali k italským partyzánům. Nebyla to zanedbatelná síla, uvážíme-li, že šlo o zhruba 800 mužů s vojenským výcvikem. Někteří se po boku Italů účastnili bojů v Piemontu, jiní po dohodě s nimi pokračovali přes Švýcarsko a Francii, aby se připojili k československé zahraniční armádě a RAF. Následovala přednáška **PhDr. Prokopa Tomka, Ph.D.**, který předeslal, že naprostá většina čs. desantů vyslaných z Itálie byla sice určena pro území okupované vlasti, ale operace SILICA I a SILICA II byly výjimečné v tom, že směřovaly z Bari přímo na italské území. Ač spíše neúspěšné, přesto vypovídají o spolupráci československých vojáků s Italy. Sérii přednášek zakončil **PhDr. Jiří Rajlich, Ph.D.**, který se zabýval příběhy českých letců, jež průběh války zavál do Itálie. Vedle nejúspěšnějšího z nich, jímž byl noční stíhač štábní kapitán Josef Hanuš, představil ještě několik méně známých, jejichž osobní i „italské“ osudy byly nějakým způsobem pozoruhodné. V závěru se zaměřil na zcela nevšední životní osudy českého šlechtice s britským občanstvím majora Manfreda Becketta Czernina. Nejenže byl úspěšným stíhacím pilotem, ale nakonec působil i v rámci SOE právě v Itálii, kde byl s tajným posláním vysazen za nepřátelskými liniemi dokonce dvakrát.

Tentýž den, tedy 14. dubna, byla v Miláně zahájena **výstava válečných plakátů ze sbírek Vojenského historického ústavu Praha a Vojenského historického archivu Praha**, kurátorem je ředitel odboru muzeí VHÚ Praha **Mgr. Michal Burian, Ph.D.**. Výstavu k příležitosti 80. výročí konce druhé světové války zahájil úvodním slovem generální konzul Ivan Počuch. Výstava instalovaná na oplocení Generálního konzulátu v Miláně přibližuje veřejnosti, jakým způsobem se během konfliktu šířily informace a propaganda.

Závěrečná část oslav se konala 15. dubna v prostorách Velvyslanectví České republiky v Římě. Kromě velvyslance Jana Kohouta se akce zúčastnil také ředitel Českého centra v Římě a v Miláně Mgr. Robert Mikoláš a ředitel Vojenského historického ústavu Praha, brigádní generál **Mgr. Aleš Knížek**. Akce byla otevřena mimo jiné i pro krajany žijící v Itálii, kteří si vyslechli referáty k tématu výročí konce 2. světové války. Na programu byla tatáž šestice přednášek jako v Bari.

<https://www.vhu.cz/historici-vhu-praha-v-italii-zahajili-hned-nekolik-vystav-zaznely-zde-i-jejich-referaty-venovane-80-vyroci-konce-2-svetove-valky>